

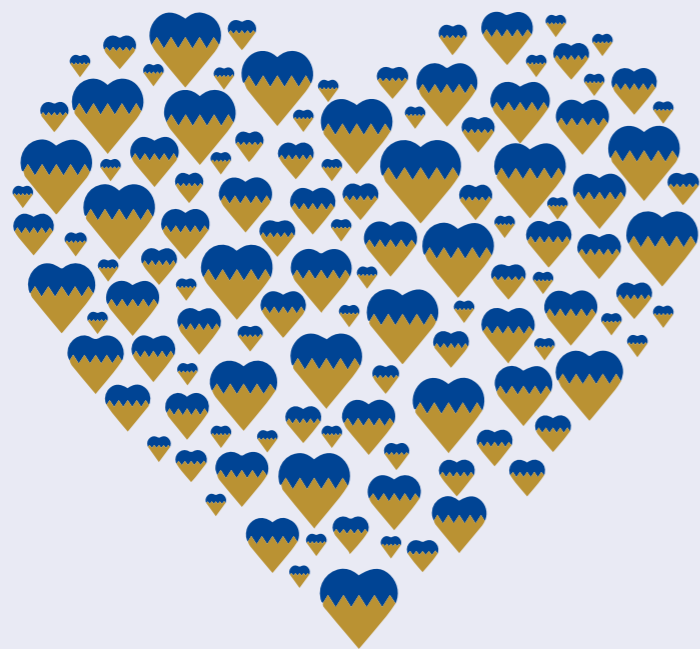

Sua
VARTEN

POMARKKUN YHDISTYSOHJELMA

Pomarkku

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

SISÄLLYS

POMARKKUN YHDISTYSOHJELMA

1. Johdanto.....	4
2. Pomarkku toimintaympäristönä	7
3. Yhdistysohjelman teko	8
4. Pomarkun yhdistykset nyt.....	9
5. Yhdistysten kokemat huolenaiheet	12
6. Toimenpide-ehdotukset	13
7. Ohjelman toteutus ja seuranta	15

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

1. JOHDANTO

Tämä on Pomarkun kunnalle laadittu yhdistysohjelma. Ohjelma on valmistunut syksyllä 2022 ja se on laadittu yhteistyössä Pomarkun kunnan ja SataKylä Yhdistysohjelmilla hyvinvointia ja elinvoimaa -hankkeen kanssa.

Kuntien rooli on muuttunut ja muuttumassa merkittävästi. Siinä missä kunnat ennen olivat pääosin toimintojen ja palveluiden tuottajia, tulevat ne entistä enemmän olemaan toimintojen mahdollistajia ja koordinoijia. Valtavan muutoksen tulee aiheuttamaan tuleva sote-uudistus, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Uudistuksen myötä kunnille jää kuitenkin hyvinvointityö ja ennaltaehkäisevät toimet. Jo pidemmän aikaa on puhuttu kolmannen sektorin isommasta roolista kuntien hyvinvointityössä ja palvelutuotannossa. Isona kysymyksenä on kolmannen sektorin valmiudet vastata tähän uuteen tilanteeseen. Yhdistykset joutuvat jatkossa miettimään omia tarkoituksiaan ja toimintojaan sekä uudistumaan ennakkoluulottomasti.

Pomarkun kunnan strategiassa tavoitellaan mm. kuntalaisten yhteisöllisyyden ja osallistamisen edistämistä ja keinona tälle mainitaan kolmannen sektorin toimijoiden tukeminen ja kumppanuus. Yhdistyksillä on tärkeä rooli myös muissa kunnan strategisissa tavoitteissa, kuten kuntalaisten hyvinvoinnissa (mm. kulttuuritoiminta), kuntalaisten terveellisten elämäntapojen edistämässä (mm. liikuntakampanjat ja -ryhmät, liikuntapaikkojen kehittäminen) ja väkiluvun kääntämisessä nousuun (mm. Pomarkun tarina, vetovoimaiset asuinympäristöt).

Yhdistysohjelman tarkoituksena on tarkastella pomarkkulaisen yhdistyskentän nykytilaa ja toimintatapoja. Toisaalta ohjelman tarkoituksena on myös määritellä yhteisesti asetetut tavoitteet ja toimenpiteet julkisen sektorin sekä kolmannen sektorin yhteistyön kehittämiseksi. Tärkeimpänä tavoitteena on määritellä ne tavat, joilla yhdistykset voivat olla kunnan kanssa lisäämässä asukkaiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia. Asukkaiden viihtyvyys ja sen esille tuominen taas lisää kunnan veto- ja pitovoimaa.

Ohjelmassa mietitään konkreettisia toimenpiteitä liittyen esimerkiksi kumppanuussopimuksiin, tiedonkulkuun, kuntalaisten vapaa-ajanvieton mahdollisuuksiin, ympäristön viihtyisyyteen, kunnan imagoon ja vetovoimaan jne. Tärkeintä on tuoda esiin sekä kunnan että yhdistysten ääni konkreettisen, helposti lähestyttävän ohjelman muodossa. Ohjelma on tehty kunnalle päätöksenteon tueksi ja ohjeeksi.

SataKylät ry on tehnyt Satakunnassa yhdistysohjelmia aikaisemmin usealle kunnalle; Euraan, Eurajoelle, Huittisiin, Harjavaltaan, Kankaanpähän ja Kokemäelle. Yhdistysohjelma on Varsinais-Suomen Kylät ry:n kehittämä työkalu, joka tuotiin Satakuntaan Varsinais-Suomessa saatujen hyvien kokemusten perusteella.

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

2. POMARKKU TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

Pomarkku on vireä, reilun 2000 asukkaan kunta Luoteis-Satakunnassa valtatie 23:n varrella, 25 km:n päässä Porista. Pomarkun naapurikunnat ovat Kankaanpää, Merikarvia, Pori ja Siikainen. Aikaisempia naapurikuntia ovat olleet Ahlainen, Lavia ja Noormarkku, jotka kaikki on sittemmin liitetty Porin kaupunkiin.

Pomarkun raitilla menneisyys ja nykyaika lyövät kättä. Pomarkun kirkonkylä vanhoine rakennuksineen on Suomen parhaiten säilyneitä vanhoja maaseututaajamia. Pomarkku tunnetaan kahden kirkon kylänä. Vanha puukirkko vuodelta 1802 on nähtävyyksensä entisöityine seinämaalauksineen ja erikoisine saarnatuoleineen. Kaunis kivikirkko on vuodelta 1921.

Asutus on juurtunut Pomarkkuun jo 1500-luvulla. Aiemmin maatalousvaltaisen kunnan pääelinkeino on nykyisin teollisuus. Parhaiten Pomarkku tunnetaan jalkineiteollisuudesta, mutta myös metalli- ja puusepänteollisuus ovat merkittäviä työllistäjiä.

Pomarkussa suomalainen luonto on kauneimmillaan. On lukuisia järviä ja jokia, laajoja soita ja erämaan rauhaa huokuvia metsiä. Kunnan peruspalvelut – terveydenhuolto, sosiaalitoimi ja opetustoimi – on hoidettu mallikkaasti ja kuntalaisten ehdoilla. Monipuoliset yksityiset palvelut täydentävät kunnan palveluja. Pomarkku antaa mahdollisuudet monipuoliseen harrastustoimintaan. Kunnassa toimii vireitä urheiluseuroja ja muita yhdistyksiä. Kunnalliset vapaa-aikapalvelut ovat korkeatasoiset ja monipuoliset.

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

Pomarkku

3. YHDISTYSOHJELMAN TEKO

Ensimmäisen kerran yhdistysohjelman teosta sovittiin jo syksyllä 2018. SataKyltien hallinnoima Yhdistysohjelmilla hyvinvointia ja elinvoimaa -hanke käynnistyi alkuvuodesta 2019. Tuolloin sovittiin, että Pomarkun ohjelmaa aletaan valmistella mahdollisesti syksyllä 2019. Lopulta ohjelman valmistelu aloitettiin alkuvuonna 2020, jolloin lähetettiin yhdistyskysely Pomarkussa toimiville yhdistyksille. Kysely laitettiin yhdistyksille suoraan sähköpostitse. Lisäksi kysely laitettiin julkisesti nähtäville mm. SataKyltien ja Pomarkun kunnan Facebook -sivuille. Tuolloin kyselyyn saatiin vastaus yhteensä 12 yhdistykseltä.

Covid-19 -pandemian puhjettua alkuvuonna 2020 päätettiin yhdistysohjelman valmistelu laittaa tauolle, sillä kunnassa koettiin tärkeäksi yhdistysten ja aktiivisten toimijoiden laaja osallistaminen ohjelman tekoon. Etäosallistumista ei koettu muodoksi, joka mahdollistaisi kaikkien toimijoiden osallistumisen.

Viimein 16.6.2021 järjestettiin yhdistysilta, jonne kutsuttiin yhdistyksiä pohdimaan ohjelman sisältöä ja mahdollisia toimenpiteitä. Valitettavasti iltaan osallistui hyvin vähän yhdistystoimijoita. Keskustelu illan aikana oli kuitenkin erittäin vilkasta ja uusia ajatuksia saatiin koottua.

27.10.2021 järjestettiin Pomarkun valtuuston kokouksen yhteydessä yhdistysilta. Illan aikana tarkasteltiin yhdistyskyselyn tuloksia ja mietittiin tarkemmin ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä. Edellisten tapaamisten pohjalta kirjoitettuja toimenpide-ehdotuksia käytiin läpi kunnan koolle kutsumassa yhdistysillassa 17.3.2022.

Ensimmäinen versio ohjelmasta oli kommentoilla hyvinvointilautakunnassa 17.5.2022. Ohjelman toimenpiteitä arvioitiin yhdistysillassa 8.9. ja samalla sovittiin, että ohjelma lähetetään yhdistyksille kommentoille ennen lopullista hyväksymistä.

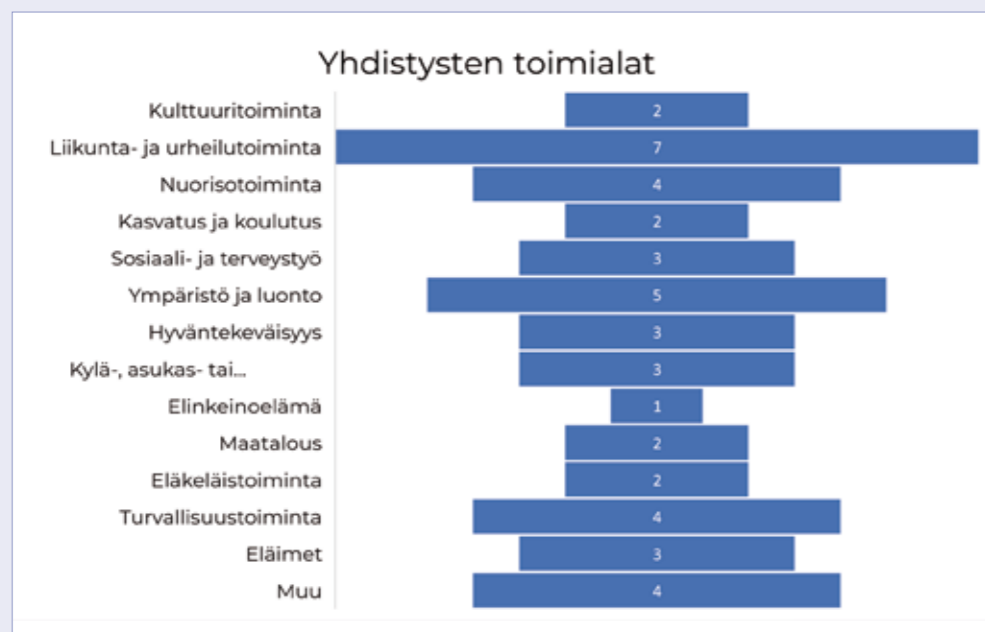
4. POMARKUN YHDISTYKSET NYT

Pomarkussa on Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisterin mukaan 54 rekisteröityä yhdistystä (tilanne 21.6.2021). Näistä yhdistyksistä 12 vastasi avoimena olleeseen yhdistyskyselyyn. Vastausprosentti on näin ollen 22,2 ja sitä voidaan pitää verrattain hyvänä. Tämän luvun tiedot perustuvat täysin yhdistyskyselyn tuloksiin.

Eniten Pomarkussa on toimijoita liikunta- ja urheilutoiminnan parissa, toiseksi eniten ympäristö- ja luontoasioissa. Muita yleisiä toimialoja (neljä yhdistystä) olivat nuorisotoiminta, turvallisuustoiminta sekä muut toimialat. Toisaalta lähes saman verran (kolme yhdistystä) toimittiin myös sosiaali- ja terveystyön parissa, hyväntekeväisyydessä sekä eläinten parissa. Kyselyssä oli mahdollista valita yhdistykselle useampia toimialoja. Vain kahdentoista yhdistyksen otos on hyvin pieni eivätkä tulokset näin ollen ole täysin luotettavia. Huomattavaa on muun muassa se, että kulttuuritoiminta on jäänyt vastauksissa hyvin pienelle. Muissa kunnissa kulttuuritoiminta on yleisesti noussut yhdeksi yhdistysten yleisimmistä toimialoista. (Kuva 1)

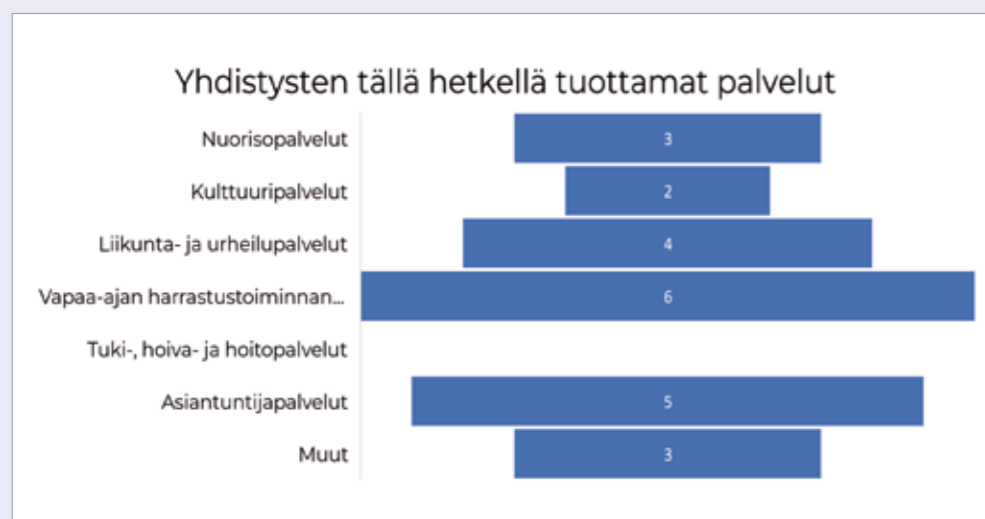
- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

Kuva 1. Pomarkun yhdistysten toimialat

Hieman samaa asiaa kysyttiin myös palveluiden tuottamisen näkökulmasta. Yhdistyksiä pyydettiin määrittämään, millaisia palveluita ne tällä hetkellä tuottavat. Puolet yhdistyksistä vastasi tuottavansa vapaa-ajan harrastustoiminnan palveluita ja viisi yhdistystä ilmoitti tuottavansa asiantuntijapalveluita. Myös liikunta- ja urheilupalveluita, nuorisopalveluita, kulttuuripalveluita sekä muita palveluita tuotettiin (Kuva 2.).

Kuva 2. Pomarkkulaisten yhdistysten tuottamat palvelut

Myös jatkossa yhdistykset kokivat olevansa palvelun tuottajia. Osa yhdistyksistä koki voivansa toimia myös palvelutarpeiden esiintuojina tai kysynnän ja tarjonnan yhdistäjinä. Muutamalla yhdistyksellä on jo tällä hetkellä jonkinlainen palvelusopimus kunnan kanssa ja valtaosa yhdistyksistä näki palvelusopimuksen mahdolliseksi tulevaisuudessa (Kuva 3).

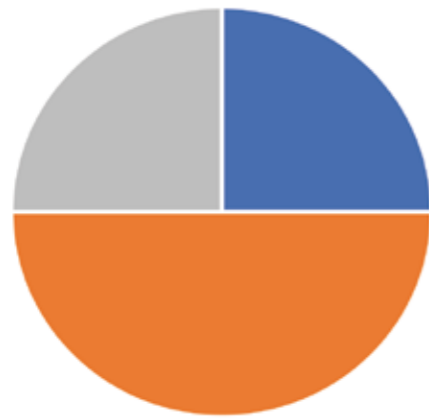
Kuva 3. Pomarkun yhdistysten palvelusopimus kunnan kanssa nyt tai tulevaisuudessa

Suurin osa vastanneista yhdistyksistä (10 yhdistystä) vastasi käyttävänsä kunnan, seurakunnan tms. käyttöön antamaa tilaa. Tila-asiat Pomarkussa ovatkin yleisesti ottaen hyvin, sillä yhdistyksillä on mahdollisuus joko ilmaiseksi tai hyvin pientä maksua vastaan käyttää erilaisia kunnan omistamia tiloja. Kolmella yhdistyksellä on yhdistyksen omistama tila ja kaksi yhdistystä olisi kiinnostunut käyttämään muiden yhdistysten tiloja.

Yhteistyötä on totuttu pienellä paikkakunnalla tekemään ja jopa 11 yhdistystä kaikista kahdestatoista vastanneesta ilmoitti jo tekevänsä yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa. Yhteistyötä tehdään mm. tapahtumajärjestämisessä, retkissä, turvallisuustyössä ja koulutuksessa.

Yhdistykset tuntevat oman äänensä kuuluvan kunnan päätöksenteossa joko hyvin tai melko hyvin. Vain neljännes vastaajista koki yhdistysten äänen kuuluvan kunnan päätöksenteossa melko huonosti. Yksikään yhdistys ei ollut sitä mieltä, että ääni ei kuuluisi lainkaan (Kuva 4).

Yhdistysten äänen kuuluminen kunnan päätöksenteossa

■ Hyvin ■ Melko hyvin ■ Melko huonosti ■ Ei lainkaan

Kuva 3. Pomarkun yhdistysten palvelusopimus kunnan kanssa nyt tai tulevaisuudessa

5. YHDISTYSTEN KOKEMAT HUOLENAIHEET

Yhdistysten kokemat huolenaiheet olivat pitkälti samoja huolia, joita yhdistystoimijoilla on ollut myös muissa Satakunnan kunnissa. Isoina huolina koettiin sekä asukkaiden väheneminen että väestön ikääntyminen. Myös palveluiden väheneminen ja mm. kunnan resurssien puute nähtiin mahdollisena uhkana. Huolta kannettiin myös kunnan velkataakasta sekä mahdollisesta kuntaliitoksesta. Yhdistystoimintaa koskevinä uhkina nähtiin omien resurssien väheneminen, yhteisöllisyyden heikkeneminen sekä kokoontumispaikan myynti.

Koska yhdistyksille suunnattu kysely oli auki alkuvuonna 2020, ei koko maailmaa ravistellut Covid-19 -pandemia ollut vielä alkanut. Mikäli sama kysymys esitettäisi yhdistyksille nyt, saatettaisi pandemiat hyvinkin nostaa merkittäväksi huolenaiheeksi. Jo ohjelmaa valmistellessa jouduttiin toteamaan, että myös ennalta-arvaamattomat asiat ja ilmiöt voivat erittäin ratkaisevasti vaikuttaa sekä kunnan että yhdistysten toimintaympäristöön.

6. TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Tässä listauksessa korostetut toimenpiteet olivat niitä toimenpiteitä, jotka yhdistysillalla 8.9.2022 koettiin kaikkein tärkeimmiksi ja/tai kiireellisimmiksi.

Tiedottaminen ja viestintä

- » Laaditaan kunnalle uusi some-ohjeistus, jossa huomioidaan myös yhdistysten tuottamien päivitysten julkaiseminen. Huomioidaan tässä yhteydessä myös yhdistysten ohjeistaminen.
- » Yhdistykset sitoutuvat päivittämään tietonsa vuosittain kunnan yhteystietoluetteloon. Kunta muistuttaa asiasta aika ajoin kuntatiedotteessa tai muissa kanavissaan.
- » Yhdistykset sitoutuvat ilmoittamaan kaikki avoimet tapahtumansa kunnan tapahtumakalenteriin.
- » Jatketaan hyväksi osoittautunutta joulukalenteriperinnettä sekä pohditaan toimintatavan hyödyntämistä myös muina ajankohtina.
- » Nimetään kuntaan yhdistysyhteyshenkilö
- » Kehitetään kuntatiedotetta niin, että se palvelee kuntalaisia myös vapaa-ajan toiminnan osalta
- » Kootaan yhdessä yhdistysten kanssa harrastustarjotinta esim. kunnan kotisivuille

Kumppanuus ja yhteistyö kunnan ja yhdistysten välillä

- » Järjestetään säännöllisiä yhdistystapaamisia, joissa kunta toimii koollekutsujana.
  - toivotut tapaamisajankohdat alkukevät ja alkusyksy
  - puheenjohtajuus yhdistyksillä kiertävänä
  - asialistalla mm. tulevien tapahtumien ajankohtien sopiminen, tavoitteena päällekkäisyyksien välttäminen sekä yhteistyön tiivistäminen tilaisuuksien järjestelyissä
- » Kokeillaan kumppanuuspöytämallia yhdistyksiltä/kuntalaisilta tulleiden ideoiden toteuttamisessa. Kunta toimii mallissa koollekutsujana.

- » Kunta ja yhdistykset yhdessä edistävät nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämistä
- » Osallistetaan yhdistyksiä kuntastrategian tekemiseen ja toteuttamiseen

Vapaa-ajan toiminta, yhteisöllisyys ja viihtyisyys

- » Pyritään tuottamaan tapahtumia useamman yhdistyksen ja kunnan yhteistyönä
  - erityisesti esiin nostettuja tarpeita löytyi koko perheen tapahtumille, kulttuuritapahtumille, kuntoilutapahtumille, päiväkahvilatoiminnalle, nuorison iltatoiminnalle sekä kampanjoille
- » Pyritään edistämään kuntalaisten mukaan saamista erilaisin harrastuskokeiluin
- » Mietitään yhdessä kunnan ja yhdistystoimijoiden kanssa uusia tapoja vapaaehtoisten rekrytointiin ja kouluttamiseen
- » Hyödynnetään pop-up-osallistumisen tuomia mahdollisuuksia mm. erilaisissa tapahtumissa
- » Edistetään viihtyisyyttä järjestämällä yhteisiä siivoustalkoita

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

7. OHJELMAN TOTEUTUS JA SEURANTA

Ohjelma on hyväksytty kunnanhallituksessa 29.11.2022. Ohjelman toteutusta seurataan hyvinvointilautakunnassa, joka käy vuosittain läpi ohjelmaa ja tarvittaessa nostaa esiin tärkeimpiä tavoitteita. Ohjelman toteutusta seurataan myös kunnan ja yhdistysten säännöllisissä tapaamisissa.

YHDISTYSOHJELMAN TEOSSA MUKANA OLLEET YHDISTYKSET

- » *Eläkeliiton Pomarkun yhdistys ry*
- » *Honkakosken kyläyhdistys ry*
- » *Laitila-Tuunajärven kyläyhdistys ry*
- » *Lions Club Pomarkku ry*
- » *Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pomarkun paikallisyhdistys ry*
- » *MTK Pomarkku ry*
- » *Noormarkun-Pomarkun Sydänyhdistys ry*
- » *Pomarkun Eläkkeensaajat ry*
- » *Pomarkun Kirkonkylän koulun vanhempainyhdistys ry*
- » *Pomarkun Martat ry*
- » *Pomarkun Metsästysseura ry*
- » *Pomarkun Naisvoimistelijat ry*
- » *Pomarkun Polunkävijät ry*
- » *Pomarkun Pyry ry*
- » *Pomarkun VPK ry*
- » *Puhdas Valkjärvi ry*
- » *Satakunnan museon ystävät ry*
- » *Siikaisten 4H/Pomarkku*
- » *SMPS Isojärven Järvipelastusyhdistys ry*
- » *Suomen Punainen Risti Pomarkun osasto*
- » *Uudenkylän kyläyhdistys ry*

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

YHTEYSTIEDOT

POMARKUN KUNTA

Käyntiosoite

Vanhatie 14
29630 Pomarkku

Sähköposti

kirjaamo@pomarkku.fi

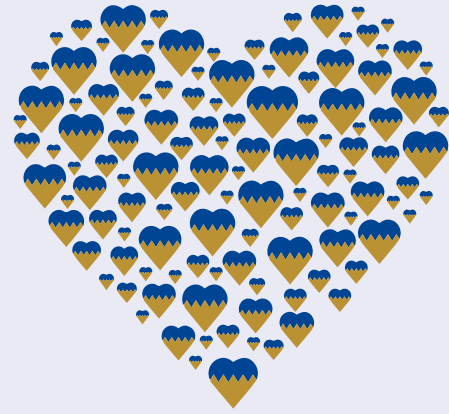
Neuvonta

(02) 5505 666

pomarkku.fi

Pomarkku

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

- SYDÄN SYNTYY MEISTÄ -

Pomarkku